

Seat No. : _____

N08-102

November-2014

B.Ed., Sem.-I

B-511 : Accountancy

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **750** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **10**
- (i) નામું એટલે શું ? નામાના ફાયદા જણાવી, નામું લખવાની પદ્ધતિઓ સમજાવો.
- (ii) આદિત્યના તા. 31-03-2012ના રોજના નીચે આપેલા કાચા સરવૈયા અને હવાલા પરથી વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

આદિત્યનું તા. 31-03-2012ના રોજનું કાચું સરવૈયું

ખાતાનું નામ	ખા.પા.	ઉધાર બાકી ₹	જમા બાકી ₹
મૂડી અને ઉપાડ		60,000	4,00,000
ખરીદ અને વેચાણ		3,60,000	6,60,000
માલ પરત		40,000	32,000
હૂંડીઓ		80,000	20,000
વટાવ		12,200	6,000
ડ્રબેલું લેણું અને ડ્રબત નિધિ		6,000	8,000
દેવાદારો અને લેણદારો		3,02,000	2,60,000
ચંત્રો		1,00,000	—
મકાન		1,00,000	—
ફર્નિચર		32,000	—
સ્ટોક (01-04-2011)		1,84,000	—
ફર્નિચર પર ઘસારો		1,600	—
રોકડ અને બેંક સિલક		3,960	—
મજૂરી		40,000	—
પગાર		36,000	—
રેલવેનૂર અને જકાત		16,000	—
ચૂકવવાની બાકી મજૂરી		—	4,000
સ્ટેશનરી અને છપામણી		8,000	—
જાહેરાત ખર્ચ		8,000	—
6% ની લોન (01-10-2011 થી)		—	20,000
6% ની લોનનું વ્યાજ		400	—
રોકાણો		16,000	—
રોકાણોનું વ્યાજ		—	960
વીમા-પ્રીમિયમ (તા. 31-05-2012ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું)		4,800	—
		14,10,960	14,10,960

હવાલા :

- (1) તા. 31-03-2012ના રોજ માલનો સ્ટોક ₹ 80,000 હતો, જેની બજારકિંમત 10% ઘટેલી છે.
- (2) ચંત્રો પર 10% અને મકાન પર 4% ઘસારો ગણો.
- (3) દેવાદારોમાંથી ઘાલખાધના ₹ 2,000 માંડી વાળો અને શકમંદલેણાંની જોગવાઈ 5% લેખે રાખો.
- (4) તા. 31-3-2012 ના રોજ ₹ 20,000 નું ચંત્ર આદિત્ય પોતાની અંગત મિલકતમાંથી લાવ્યા હતા, જેની નોંધ થઈ નથી. આ ચંત્ર ગોઠવવાની મજૂરીના ₹ 400 ચૂકવેલા, જે મજૂરીખાતે ઉધાર્યા છે.
- (5) મૂડી પર 5% લેખે આખા વર્ષનું અને ઉપાડ પર 6% લેખે 6 માસનું વ્યાજ ગણો.

(b) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **125** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો :

4

- (1) ટૂંકનોંધ લખો : ખરીદનોંધ અને તેના પ્રકારો.
- (2) નીચેના વ્યવહારો પરથી મંથન ફર્નિચર માર્ટના ચોપડે વેચાણનોંધ અને વેચાણપરત નોંધ તૈયાર કરો :

2013

ડિસે. 1 ₹ 10,000 નો માલ 5% રોકડ વટાવે બિમલને વેચ્યો. તેણે 50% નાણાં તરત જ ચૂકવી આપ્યા.

” 5 ₹ 5,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે અને 5% રોકડ વટાવે વિજયને વેચ્યો. શાખાનો સમય 1 માસ, મજૂરી પેટે ₹ 100 ચઢાવીને બિલ નં. 420 મોકલી આપ્યું.

” 8 ₹ 1,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે અને 6% રોકડ વટાવે વેચ્યો.

” 10 બિમલે ₹ 2,000નો માલ પરત કર્યો. માલ પરત મળ્યો તેથી તેને જમાચિઠ્ઠી નં. 11 મોકલી આપી.

” 15 એક જૂનું યંત્ર ₹ 5,000 માં શાખ પર કિષ્ણા લિ. ને વેચ્યું. શાખનો સમય 2 માસ.

” 21 ₹ 15,000 નો માલ શ્યામ ટ્રેડર્સને 4% વેપારી વટાવે વેચ્યો. 5% વેચાણવેરો અને ₹ 300 મજૂરીના ચઢાવીને ભરતિયા નંબર 840 મોકલાવ્યું.

” 31 ₹ 8,000 નો માલ 1 માસની શાખ પર સુંદર સ્ટોર્સને વેચ્યો. વેપારી વટાવ 8%, રોકડ વટાવ 6%.

(3) હિસાબી ખ્યાલો, સિદ્ધાંતો અને પ્રણાલિકાની જરૂરિયાત સમજાવો.

2. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

(1) સત્યમ્, શિવમ્ અને સુંદરમ્ એક ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારો છે. તેમની વચ્ચેનું નફા-નુકસાનની વહેંચણીનું પ્રમાણ 2 : 2 : 1 છે. ભાગીદારોએ નફા-નુકસાનની વહેંચણીનું પ્રમાણ બદલીને ભવિષ્ય માટે 3 : 2 : 1 કરવાનું તથા પાઘડીનું મૂલ્યાંકન કરવાનું નક્કી કર્યું. ભાગીદારી કરાર મુજબ પાઘડીની રકમ છેલ્લા ત્રણ વર્ષના સરેરાશ નફાની પાંચ વર્ષની ખરીદીને આધારે નક્કી કરવાની છે.

વર્ષ (₹)

2011 45,000 (નફો)

2012 30,000 (નફો)

2013 12,000 (ખોટ)

(2) આકાશને ગગનના હિસ્સાનો ત્રીજો ભાગ અને ધરતીને ગગનના હિસ્સાનો અડધો ભાગ મળે છે. જો વર્ષના અંતે પેઢીનો નફો ₹ 44,000 થયો હોય તો દરેક ભાગીદારને મળતી નફાની રકમ શોધો.

(3) શેરજપ્તી એટલે શું ? શેર જપ્ત ક્યારે થઈ શકે ? જપ્ત થયેલા શેર ફરી કઈ શરતોએ બહાર પાડી શકાય ?

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો :

08

(1) સન ફાર્મા લિમિટેડે ₹ 10 નો એક એવા 3,50,000 ઈક્વિટી શેર બહાર પાડ્યા. જેના પર નીચે મુજબ રકમ ચૂકવવાની હતી.

(i) અરજ સાથે શેરદીઠ ₹ 3

(ii) મંજૂરી વખતે શેરદીઠ ₹ 3

(iii) પ્રથમ હપતા વખતે શેરદીઠ ₹ 2

(iv) આખરી હપતા વખતે શેરદીઠ ₹ 2

કંપનીને જાહેર જનતામાંથી 4,50,000 શેર માટે અરજઓ મળી. વધારાની મળેલ અરજઓ નામંજૂર કરી. તેના પર અરજ વખતે મળેલ નાણાં પરત કરવામાં આવ્યા.

દબંગ કે જેને 1000 શેર મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા; તેણે પ્રથમ હપતો અને આખરી હપતાની રકમ ચૂકવી ન હતી. સિંઘમ કે જેને 600 શેર મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા, તેણે આખરી હપતાની રકમ ચૂકવી ન હતી. કંપનીએ જે શેર પર હપતા બાકી હતા તે શેર જપ્ત કર્યો અને બધા શેર, શેરદીઠ ₹ 7 લેખે પૂરા ભરપાઈ થયેલા ગણીને ફરી બહાર પાડ્યા.

ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા કંપનીના ચોપડે જરૂરી આપનોંધ પસાર કરો.

(2) ભાગીદારીનો અર્થ સમજાવો. ભાગીદારોના મૂડીખાતાં રાખવાની પદ્ધતિઓ જણાવી, દરેકની વિસ્તૃત સમજૂતી આપો.

3. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો :

10

(1) નીચે આપેલા વ્યવહારો પરથી શ્રી જગદીશનો સંવત 2070 મહામાસનો બેઠો મેળ તૈયાર કરો.

2013

મહા સુદ 1 હાથ પર સિલક ₹ 11,000 અને બેંક સિલક ₹ 15,000.

" 5 રોકડ વકરો ₹ 5,000 અને રોકડ ખરીદી ₹ 7,000.

" 7 ₹ 1,000 કોઈ આપી ગયું છે, પણ નામ યાદ નથી.

” 10 શ્રી યોગેશને ₹ 6,000 આપી, અમદાવાદ માલની ખરીદી માટે મોકલ્યા.

” 12 ₹ 200 કોઈ ખર્ચ પેટે ચૂકવ્યા છે, પણ ખર્ચનું કારણ યાદ નથી.

” 15 અંગત ઉપયોગ માટે ₹ 1,000 નો માલ અને ₹ 500 રોકડ ધંધામાંથી લઈ ગયા.

વદ, 1 રમણભાઈ પાસેની લેણી રકમ ₹ 2,000 કમલભાઈએ કબૂલી.

” 5 શાંતિલાલને ત્રણ દિવસમાં પરત કરવાની શરતે ₹ 1,500 ઉબળેક આપ્યા.

” 8 જલારામ ટ્રેડર્સના પુત્રના લગ્નપ્રસંગે ₹ 501 ચાંલો કર્યો.

” 10 બીજે દિવસે પરત કરવાનું કહી શંકર ₹ 250 ઉછીના લઈ ગયો.

” 12 દુકાનખર્ચ માટે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયામાંથી ₹ 3,000 ઉપાડ્યા.

” 15 જુનું કમ્પ્યુટર વેચતાં તેનાં ₹ 6,000 ચેકથી મળ્યા, ચેક બેંકમાં ભર્યો.

(2) બેંક સિલક મેળનો અર્થ જણાવી, રોકડ મેળ અને બેંક પાસબુક પ્રમાણેની બાકીમાં તફાવત આવવાનાં કારણો સમજાવો.

(b) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

4

(1) તફાવત સમજાવો : દ્વિનોંધી નામા પદ્ધતિ અને દેશી નામા પદ્ધતિ

(2) ટૂંકનોંધ લખો : બેંક સિલક અને બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ

(3) નીચેના વ્યવહારો પરથી મહેશનો રોકડ અને બેંક ખાતાંવાળો રોકડ મેળ તૈયાર કરો.

2014

માર્ચ, 1 રોકડ સિલક ₹ 11,000 અને બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ ₹ 5,000.

” 5 ₹ 6,000 નો માલ દિનેશને વેચ્યો, જેની સામે જરૂરી રકમનો ચેક મળ્યો. ચેક બેંક ખાતામાં ભરી દીધો.

” 8 ₹ 3,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે સુરેશને વેચ્યો. સુરેશે 50% રકમ રોકડેથી અને બાકીની રકમ ચેકથી તરત જ ચૂકવી આપી.

” 10 ₹ 1,000 બેંકમાં ભર્યા.

” 12 મજૂરીના ₹ 200, ટેલિફોન બીલના ₹ 500 અને વીજળી બીલના ₹ 1,200 ચેકથી ચૂકવી આપ્યા.

” 15 ₹ 1,500 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

” 18 તેજલ પાસેથી ₹ 500 નો ચેક મળ્યો જે સેજલને વેચાણશેરો કરી આપ્યો.

” 21 અંગત વપરાશ માટે ₹ 700 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

4. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

6

(1) ક્ષેત્રીય કાર્ય એટલે શું ? નામા શિક્ષણમાં ક્ષેત્રકાર્યનું મહત્વ સમજાવો.

(2) નામાના શિક્ષણમાં નિદર્શન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?

(3) ‘વિદ્યાર્થીઓ નામા વિષયમાં અભિરુચિ કેળવે’ આ મુખ્ય હેતુના વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો :

8

- (1) ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ નામા શિક્ષણનાં ધ્યેયોની ચર્ચા કરી, નામા શિક્ષણનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (2) નામાના શિક્ષણમાં પૃથક્કરણ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો તેની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

14

- (1) મૂડીનો અર્થ જણાવો.
- (2) ઉધારચિઠ્ઠી એટલે શું ?
- (3) ‘હિસાબો સાચા લખાયા હોય તો કાચું સરવૈયું મળી જાય છે.’ આ વિધાન સાથે સંકળાયેલ હિસાબી સિદ્ધાંત જણાવો.
- (4) આખર નોંધો એટલે શું ?
- (5) જ્યારે ભાગીદારોનાં મૂડી ખાતાં હંગામી રાખવામાં આવતાં હોય ત્યારે વહેંચણીપાત્ર નફો તેમના _____ ખાતે જમા કરવામાં આવે છે.
- (6) ભારિત સરેરાશ નફાનું સૂત્ર જણાવો.
- (7) વટાવથી શેર બહાર પાડવા એટલે શું ?
- (8) નાણાકીય પત્રકોના વિશ્લેષણના બે હેતુઓ જણાવો.
- (9) સામાદસ્તકની ખાતાવહી કોણ રાખે છે ?
- (10) બેંક સિલક મેળ _____ નથી પણ _____ છે.

(11) કથન પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.

(12) આગમન પદ્ધતિ એટલે શું ?

(13) સિમ્યુલેસન પાઠ એટલે શું ?

(14) માઈક્રોટીચિંગના બે લક્ષણો જણાવો.

Seat No. : _____

N08-102

November-2014

B.Ed., Sem.-I

B-511 : Accountancy

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Answer any **one** from the following questions. Answer should be in about **750** words. **10**
- (i) What is Accounting ? State the advantages of Accounting and explain methods of Accounting.
- (ii) From the following Trial Balance and adjustments of Aaditya as on 31-03-2012, prepare the final accounts :

Trial Balance of Aaditya as on 31-03-2012

Name of Account	L.F.	Debit Balances ₹	Credit Balances ₹
Capital and Drawings		60,000	4,00,000
Purchases and Sales		3,60,000	6,60,000
Goods Returns		40,000	32,000
Bills		80,000	20,000
Discount		12,200	6,000
Bad debts and Bad debts reserve		6,000	8,000
Debtors and Creditors		3,02,000	2,60,000
Machinery		1,00,000	—
Building		1,00,000	—
Furniture		32,000	—
Stock (01-04-2011)		1,84,000	—
Depreciation on Furniture		1,600	—
Cash and Bank Balances		3,960	—
Wages		40,000	—
Salary		36,000	—
Freight and Octroi		16,000	—
Outstanding wages		—	4,000
Stationery – Printing		8,000	—
Advertisement expenditure		8,000	—
6% Loan (From 01-10-2011)		—	20,000
Interest on 6% Loan		400	—
Investments		16,000	—
Interest on Investment		—	960
Insurance Premium (For the year ending date 31-05-2012)		4,800	—
		14,10,960	14,10,960

Adjustments :

- (1) Stock of goods is of ₹ 80,000 on 31-03-2012, the market value of which is 10% less.
 - (2) Calculate depreciation at 10% on machinery and 4% on building.
 - (3) Write off ₹ 2,000 on bad debts from debtors and provide 5% for bad debts reserve.
 - (4) Aaditya brought machinery of ₹ 20,000 on 31-3-2012 from his personal accounts, which is not recorded. ₹ 400 paid towards wages for installing the machinery has been debited to wages account.
 - (5) Calculate 5% interest on capital for full year and 6% interest on drawings for 6 months.
- (b) Answer any **one** from the following questions. Answer should be in about **125** words. **4**

- (1) Write short note on Purchase Book and its types.
- (2) From the following transactions, prepare sales book and sales return book in the books of Manthan Furniture Mart :

2013

- Dec. 1 Sold goods of ₹ 10,000 to Bimal at 5% cash discount. He paid 50% amount immediately.
- " 5 Sold to Vijay goods of ₹ 5,000 at 10% trade discount and 5% cash discount. Credit period 1 month. Sent Bill No. 420 after charging ₹ 100 for carriage.
- " 8 Sold goods of ₹ 1,000 at 10% trade discount and 6% cash discount.
- " 10 Bimal returned goods of ₹ 2,000. Sent Credit Note No. 11 after receipt of the returned goods.
- " 15 Sold an old machine to Krishna Ltd. on Credit. Credit period 2 months.
- " 21 Sold goods of ₹ 15,000 to Shyam Traders at 4% trade discount. Sent Bill No. 840 charging 5% sales tax and ₹ 300 for carriage.
- " 31 Sold goods of ₹ 8,000 on one month's credit to Sundar Stores. Trade discount 8%, Cash discount 6%.
- (3) Explain the need for accounting concepts, principles and conventions.

2. (a) Answer any **two** from the following questions in about **100** words : **6**

- (1) Satyam, Shivam and Sundaram are partners of a partnership firm. Their profit-loss sharing ratio is 2 : 2 : 1. The partners have decided to change their profit-loss sharing ratio to 3 : 2 : 1 for the future and to make valuation of goodwill. As per partnership agreement it is decided that the value of goodwill is to be determined for five years purchase of average profit of the last 3 years.

Years	(₹)
2011	45,000 (Profit)
2012	30,000 (Profit)
2013	12,000 (Loss)

- (2) Aakash gets one third of Gagan's share and Dharati gets half the share of Gagan. If profit of the firm; at the end of the year, is ₹ 44,000, find the amount of profit available to each partner.
- (3) What do you mean by forfeiture of shares ? When can shares forfeited ? State conditions for reissue of forfeited shares.

(b) Answer any **one** from the following questions in about **150** words : **8**

- (1) Sun Pharma Ltd. issues 3,50,000 equity shares of ₹ 10 each on which amount was called up as under :
- (i) ₹ 3 per share on application.
 - (ii) ₹ 3 per share on allotment.
 - (iii) ₹ 2 per share on first call.
 - (iv) ₹ 2 per share on final call.

Company received applications for 4,50,000 shares from public. Excess applications were rejected and money paid on them was refunded.

Dabang, who was allotted 1000 shares, did not pay first and final call money. Singham, who was allotted 600 shares, did not pay final call money. Company forfeited all the shares on which calls were unpaid and reissued all forfeited shares at ₹ 7 per share as fully paid up.

- (2) Explain the meaning of partnership. Mention the methods of maintaining partners' capital accounts and give detail explanation of each.

3. (a) Answer any **one** from the following questions in about **750** words : **10**

- (1) From the transactions given below, prepare Bethome of Shri Jagdish for Mahal Mas of Samvat 2070.

2013

Maha Sud 1 Cash on hand ₹ 11,000 and Bank Balance ₹ 15,000.

" 5 Cash Sales ₹ 5,000 and Cash Purchases ₹ 7,000.

" 7 Somebody, name forgotten has given ₹ 1,000.

" 10 Sent Shri Yogeshbhai giving him ₹ 6,000, to Ahmedabad to purchase goods.

" 12 ₹ 200 paid for some expense, but for which expense is forgotten.

" 15 Took away goods of ₹ 1,000 and cash ₹ 500 for personal use, from the business.

Vad, 1 Dues ₹ 2,000 from Ramanbhai, are accepted by Kamalbhai.

" 5 Gave ₹ 1,500 to Shantilal on ublek, to be returned within three days.

" 8 Gave ₹ 501 as Chanlla at the time of marriage ceremony of Jalaram Trader's son.

" 10 Shankar borrowed ₹ 250, agreeing to return it the next day.

" 12 Withdraw ₹ 3,000 from State Bank of India for Dukan Kharch.

" 15 Received a cheque of ₹ 6,000 on sale of an old computer. Deposited the cheque in the bank.

- (2) State the meaning of a bank reconciliation statement. Explain the causes of difference in the balance as per cash book and as per bank passbook.

(b) Answer any **one** from the following questions in about **125** words. **4**

- (1) Explain difference between Double Entry System of accounting and Deshi Nama System of accounting.
- (2) Write short note on Bank Balance and Bank Overdraft.
- (3) From the following transactions, prepare Cash and Bank Columnar Cash Book of Mahesh :

2014

March, 1 Cash Balance ₹ 11,000 and Bank Overdraft ₹ 5,000.

- " 5 Goods of ₹ 6,000 sold to Dinesh against which a cheque of necessary amount is received, cheque deposited in the bank.
- " 8 Goods of ₹ 3,000 sold to Suresh at 10% trade discount. Suresh paid 50% of the amount by cash and remaining amount is immediately paid by cheque.
- " 10 ₹ 1,000 deposited in the bank.
- " 12 ₹ 200 for Wages, ₹ 500 for Telephone bill and ₹ 1,200 for Electricity bill are paid by cheque.
- " 15 ₹ 1,500 withdrawn from the Bank.
- " 18 Cheque of ₹ 500 received from Tejal, which is endorsed in favour of Sejal.
- " 21 ₹ 700 withdrawn from the bank for personal use.

4. (a) Answer any **two** from the following questions in about **100** words : **6**
- (1) What is field work ? Explain the importance of field work.
 - (2) How will you use demonstration method in teaching of Accountancy ?
 - (3) Mention the specific objectives of the main objective :
‘The pupils may develop interest in the subject of Accountancy.’
- (b) Answer any **one** from the following questions in about **500** words : **8**
- (1) Discuss the teaching aims of accountancy at the higher secondary level and explain the importance of teaching of Accountancy.
 - (2) Discuss with illustration, how will you apply Analytical method in the teaching of Accountancy.
5. Answer in short of the following questions : **14**
- (1) Mention the meaning of Capital.
 - (2) What is meant by Debit Note ?
 - (3) ‘Trial Balance tallies if the accounts are correctly written.’ State the name of accounting principle with this statement.
 - (4) What do you mean by closing entries ?
 - (5) When partners’ capital accounts are kept fluctuating, divisible profit is credited to their _____ account.
 - (6) State the formula of Weighted Average Profit.
 - (7) What is issue of shares at a discount ?
 - (8) State two objectives of financial statement analysis.
 - (9) Who is maintain Sama Dastakni Khatavahi ?

- (10) Bank reconciliation statement is not _____ but is _____.
- (11) Mention two limitations of Lecture method.
- (12) What is Inductive method ?
- (13) What is Simulation Lesson ?
- (14) State two characteristics of Microteaching.
-

